

OPINIÓ

OPINIÓ

Nadal a la ciutat

M'encanta la divertida polèmica anual sobre el pessebre. Això és Barcelona, aquesta discussió perpètua sobre l'obra pública

PATRICIA GABANCHO

24 DES 2016 - 17:13 CET

El pessebre de la plaça Sant Jaume. /CARLES RIBAS

Ada Colau ha fet una excel·lent gestió del capital simbòlic de les festes nadalenques. Hi va haver una petita polèmica quan va deixar d'assistir a la

missa de la Mercè, que és una celebració religiosa sense pal·liatius —ICV tampoc no hi assistia en governs anteriors—, encara que el gest és correcte perquè el laïcisme és un valor democràtic en les societats complexes i ja desenganxades de la tutela religiosa. En algun moment caldrà plantejar la sobrerepresentació de l'Església en les formalitats del calendari civil. Però el Nadal és una altra cosa.

El pols amb els comerciants, que ocupen el lloc central de la festa urbana, s'ha anat modulant amb intel·ligència. No ha tornat la pista de gel a la plaça central, que era una aberració ecològica i ha estat substituïda per una fira de bones intencions bastant banal, però l'alcaldessa s'ha desdit del seu primer impuls de restringir la il·luminació dels carrers. Una ciutat sense llums, acostumats com estem a aquella simpàtica lluïssor, seria d'una tristesa insuportable. De manera que s'ha mantingut el règim lluminós i fins i tot s'ha instaurat una festa (suprímible) per celebrar la primera encesa. I que corri el consum.

Aquests lleus vaivens simbòlics demostren la intel·ligència amb què Ada Colau estructura els seus moviments quan aquests experimenten el contacte amb la gent. Mai massa lluny, mai massa absent, mai massa exigent. La mateixa estratègia es fa palesa en altres ordres més polítics, però continua sense ser present en la difícil relació amb els grups de l'oposició. Governar és saber trobar equilibris. Però és Nadal i toca anar a veure el pessebre. Dic d'entrada que m'agrada molt.

M'encanta la divertida polèmica anual sobre aquesta construcció artística. Això és Barcelona, aquesta discussió perpètua sobre l'obra pública. Aquest pessebre culte i literari a la plaça més representativa de la ciutat. Un dels autors, Quim Domene, va ser ja un rupturista quan va començar a pintar a Olot —i firmava Kim— unes teles hiperrealistes que deixaven enrere qualsevol vincle amb l'escola olotina de paisatges mansos. L'únic que se li podria retreure al pessebre és que les figures són massa dures per encarnar l'esperit oníric del mestre Foix. Però el conjunt és preciós.

Vaig anar a estudiar la recepció del pessebre en dos moments diferents i em vaig quedar fascinada per la barreja de desconcert i incomprensió que provocava un dissabte cap al tard, aglomerada la multitud que havia arribat al centre des dels barris i les perifèries, sense referències de Foix o d'aventures artístiques presents o remotes. Els comentaris eren per emmarcar-los. Fins i tot hi havia un jove català que intentava traduir el poema a una noia castellana i no trobava les paraules, ni les coneixia: anys enrere, aquesta poesia s'hauria après de memòria a l'escola.

Però en un altre moment, amb la plaça buida, matrimonis de bona voluntat intentaven desxifrar la complexitat semiòtica de cada escena i entenien a la seva manera que una cosa diferent i bona ocupava aquella plaça que és de tothom. Per cert, a la cantonada hi ha una exposició de pessebres tradicionals, bonics i treballats. Al centre, una esplèndida maqueta d'una proposta desestimada que hauria estat un èxit: unes ruïnes de l'Orient Mitjà, desertes, la parella protagonista absolutament sola —sense bou ni mula— i a l'altra punta un grup de turistes que avança mòbil en mà.

Berlín ens ha recordat tràgicament que hi ha mercats nadalencs a totes les ciutats europees, però la fira de Santa Llúcia és la nostra tradició més entranyable. També multitudinària per moments, continua sent autèntica, aquella barreja sàvia d'artesanía i mercat, de tradició i família, que ens diu com som, què celebrem, què ens uneix.

Jordi Montlló li ha dedicat la seva tesi doctoral, de la qual ha posat a la xarxa un resum interessantíssim, *Nadal a cel obert*, on explica la subtil evolució d'una celebració espontània i natural, que no s'ha desvirtuat mai, ni tan sols sota la pressió turística. Si tota la ciutat pogués resistir en la seva veritat com ha resistit la fira de Santa Llúcia una altra cara faríem. Significa que modular la celebració urbana del Nadal no és fàcil, encara que s'hi poden incorporar nous valors —fraternitat, ecologia, solidaritat— sense que trenqui l'ànima profunda d'allò que vivim i en què ens reconeixem.